

A Médiatanács 825/2013. (V. 14.) számú határozatának kivonata

A tényállás

A Kérelmező a Hatósághoz érkezett beadványában kérelmet terjesztett elő a Hír TV Zrt. médiaszolgáltató által üzemeltetett Hír TV médiaszolgáltatás 2012. május 4-i adásnapján 21 óra 30 perces kezdettel sugárzott *Célpont* című műsorszámával kapcsolatban.

Előadta, hogy a műsorszámban bemutatott egy név nélkül, kitakart arccal nyilatkozó személyt, aki azt állította, hogy annak idején a Kérelmező nem végezte el a diploma kiadásához szükséges tanítási gyakorlatot. A nyilatkozó személy másnap a Magyar ATV Zrt. ATV megnevezésű csatornáján, immár névvel és arccal nyilatkozott, kijelentette, hogy a felvételt a médiaszolgáltató munkatársai újságírói mivoltukat letagadva, rejtett kamerával készítették, ő nem ezt nyilatkozta, véleménye szerint nyilatkozatát összevágták.

A Kérelmező által benyújtott, az Smtv. 13. §-át (kiegyensúlyozottság), 14. § (1) bekezdését (emberi méltóság) és 16. §-át (emberi jogok és alkotmányos rend) érintő – az Mttv. 167. §-a, valamint az Mttv. 182. § c) pontja alapján, a Hatóság általános hatósági felügyeleti jogkörében lefolytatandó – indítványát a Médiatanács önálló beadványnak, tartalma alapján az Mttv. 145. §-a szerinti bejelentésnek minősítette.

A Médiatanács az 1262/2012. (VII. 11.) számú döntése alapján a 2012. július 11-én kelt levelében tájékoztatta a Kérelmezőt arról, hogy bejelentése tárgyában nem indít hatósági eljárást, a Kérelmező a tájékoztató levéllel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 24.Kpk.45.957/2012/7. számú végzésével a Médiatanács tájékoztató levelét hatályon kívül helyezte és a Médiatanácsot a Kérelmező kérelmének érdemi elbírálására kötelezte.

A Médiatanács döntése

A Médiatanács a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 24.Kpk.45.957/2012/7. számú végzése alapján indult megismételt hatósági eljárásban a Kérelmező kérelmét elutasította.

A Médiatanács döntésének indokolása

I. Az Smtv. 14. § (1) bekezdésének és a 16. §-ának megsértése

Az emberi jogokkal kapcsolatos jogi szabályozás általános keretei alapján az állam emberi jogvédelmi kötelezettsége kettős jellegű: egyfelől védi az egyének (jogalanys) számára biztosított emberi jogokat, másfelől bizonyos esetekben – és bizonyos emberi jogok vonatkozásában – gondoskodik az emberi jogok érvényesüléséhez szükséges feltételekről (intézményes védelem). Egy adott emberi jog intézményes védelme indoka lehet más emberi jogok korlátozásának is. Általánosságban elmondható, hogy a véleményszabadság tekintetében az államnak nem csupán az a feladata, hogy polgárai számára biztosítsa a szabad véleménynyilvánítást, hanem gondoskodnia kell a demokratikus közvélemény megfelelő működéséről is. Az emberi méltóság vonatkozásában tehát nem csupán az egyének méltóságához való jogát kell az államnak megvédenie, hanem – a médiaszabályozás által – az emberi méltóság alapvető értékét tiszteletben tartó médiatartalmak, illetve ezáltal a méltóságot tiszteletben tartó demokratikus nyilvánosság létrejöttében is segédkeznie kell a méltóságsértő tartalmak közzétételét gátló médiaigazgatási szabályok érvényre juttatásával.

A vonatkozó anyagi jogi szabályozás és a hatósági hatáskör keretei vizsgálata alapján általánosságban megállapítható, hogy a médiahatóság az emberi méltóság megsértésére esetlegesen alkalmas médiatartalmakat nem az azokban szereplő, vagy ott említett egyének, hanem a közönség szempontjából vizsgálja. Ennek megfelelően a Médiatanács közigazgatási eljárásában nem az egyes jogalanyokat ért jogsérelmekről dönt, hanem arról, hogy a médiaszolgáltató adott műsorszámának témája, jellege, nézőpontja nem sérti-e az emberi méltóságban megjelenő alapvető értéket. Ezért sem merülhet fel az, hogy a közigazgatási eljárás – amely a médiatartalomban szereplő egyén akaratától függetlenül is megindulhat – sérti az egyén önrendelkezéshez való jogát.

A Médiatanács tehát az alapjogi sérelem bekövetkeztét csak azt mintegy eljárásjogiilag „alanytalanná téve” ítélni meg, tehát a jogalkalmazói eljárás során el kell határolni a kizárólag az egyéni jog, valamint az emberi méltóság intézményes tartalmának sérelmét megvalósító eseteket. A Médiatanács a hatáskörének keretei között – a köz érdekében fellépve – kizárólag az utóbbiak védelmében járhat csak el, arra is tekintettel, hogy a média képes rombolást végezni az emberi méltóság tiszteletének kultúrájában. Mindezek alapján általános jelleggel megállapítható, hogy a Médiatanács az emberi méltóság intézményes tartalmát érintő körben, a közösség érdekében léphet fel a jogsértő médiaszolgáltatóval szemben. (Ezen értelmezés szerepel a 46/2007. (VI. 27.) és a 165/2011. (XII. 20.) számú AB határozatokban is.)

Az egyes konkrét jogsértések megítélésekor egyértelműen el kell választani az egyes jogágak által védendő értéket, és a médiahatóságnak a jogsérelem elbírálása során a mediaszabályozás azon jellegzetességére kell figyelemmel lennie, hogy az nem a médiában szereplő, vagy ott megtámadott egyén jogait óvja, hanem a demokratikus nyilvánosság szabályait határozza meg.

Az alkotmányos alapelvek alapján a médiahatóság eljárása nem korlátozhatja az egyéni önrendelkezési jogot, ezért sem léphet fel a Médiatanács mások egyéni jogainak védelmében, függetlenül attól, hogy az érintett maga fellépett-e. Olyan ügyek megítélésekor ugyanis, amikor a személyhez fűződő jog sérelmére is alkalmas tényállások valósultak meg - mint a jelen eljárás tárgyát képező ügyben is -, tekintettel kell lenni az egyéb eljárások megindulásának lehetőségére. A médiahatóságnak tehát el kell határolnia az egyéni jogsérelmek orvoslására szolgáló egyéb eljárásokat saját közigazgatási eljárásától.

A Médiatanács rögzítette, hogy az Smtv. 16. §-ának második fordulata, azaz az emberi jogok védelmére irányuló rendelkezésével kapcsolatban szintén relevánsak az előzőekben, az Smtv. 14. § (1) bekezdésével összefüggésben kifejtettek. Az emberi jogok „alanytalan” védelmét, az emberi jogok intézményes védelmét a mediaszabályozás szintén (a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény, azaz a korábbi médiatörvény alkalmazásától kezdve) nem a konkrét sérelmet szenvedett egyén, hanem a közérdek szempontjából tekintette védendő értéknek (jelenleg a 16. § második fordulata már nem hatályos rendelkezés).

A Médiatanács a fenti alapvetést követően megvizsgálta, hogy a jelen ügy tényállása szerint a hivatkozott egyéni jogsérelem elérte-e az emberi jogok, illetve konkrétan az emberi méltóság intézményes médiajogi védelmének indokoltságát előhívó mértéket. Hangsúlyozandó, hogy a korábban felsorolt, az emberi méltóság intézményes védelmét indukáló „jogsértés-típusok” nem taxatív felsorolásban szerepeltek, és a Médiatanács – azon felül, hogy a következetes jogalkalmazói gyakorlat kialakítása érdekében iránymutatásul szolgálnak számára – nem azt vizsgálta, hogy az eljárás tárgyát képező médiatartalom besorolható-e a jogsértéseknek az eddigi gyakorlat során előforduló – a fentiekben felsorolt – valamelyik „típusába”.

A kérelem tárgyát képező ügyben a Médiatanács álláspontja szerint nem állapítható meg az Smtv. 14. § (1) bekezdésének és 16. §-ának megsértése alapjául szolgáló közérdek sérelme (ami az emberi jogok, emberi méltóság intézményes védelmében való hatósági fellépést indokolta tenné). Bár a Kérelmezővel kapcsolatban elhangzott sértő kijelentések alkalmat adhatnak az egyéni jogvédelemre nyitva álló jogérvényesítésre (a Kérelmező által személyesen indítható polgári vagy büntetőeljárások által), az egyént ért jogsérelmen keresztül – figyelemmel arra a

tényre is, hogy a Kérelmező politikai közszereplő –, a médiahatóság által a műsorszám közönsége érdekében biztosított intézményes alapjogvédelem indokoltsága nem merült fel.

Az összeállítás a Kérelmező szakdolgozata elkészültének és az abszolutóriumhoz szükséges szakmai gyakorlat megszerzésének körülményeiről, a felmerült esetleges visszasságokról számolt be. A kérelem által vitatott tartalom egyértelműen egy konkrét személlyel kapcsolatos véleménynyilvánítás volt, amely önmagában – legyen akár hamis, vagy sértő az érintett személyre nézve – alkalmatlan arra, hogy az emberi jogok, illetve az emberi méltóság kultúráját rombolja, a közönség intézményes jogvédelemhez fűződő érdekét hátrányosan érintse, értékét devalválja a közönség szemében. A közönség mindössze egy állásponttal szembesült, amely egy vitatott közéleti kérdéssel volt kapcsolatos. Önmagában a médiatartalom tehát nem rendelkezett az emberi jogokat, illetve az emberi méltóságot sértő üzenettel, továbbá azok alapvető értékét negligáló tartalommal, és nem merült fel más olyan körülmény sem, amely az intézményes jogvédelem szükségességét támasztaná alá. Abban az esetben, ha a közzétett állítás hamis, a sérelmet szenvedett félnek rendelkezésére állnak egyéb jogi eszközök jogai megóvása érdekében. Nem kétséges, hogy a közönség tájékozódáshoz fűződő jogát hátrányosan érinti, ha a média – vélelmezetten – hamis állítást tesz közzé. Tekintettel kell lenni arra a körülményre is, hogy a médiatartalom egy politikai vita kontextusában, egyértelműen egy közéleti kérdésben megfogalmazott véleménynek minősült, amely a sajtószabadság legszigorúbban védett „belső magjába” tartozik. A műsorszám tehát alkalmas lehetett arra, hogy a Kérelmező vagy a műsorban megszólaltatott más személyek egyéni jogsérelméhez vezessen, azonban a Médiatanács hatósági eljárása során nem a személyhez fűződő jogok sérelmének megvalósulását vizsgálja.

A sérelmezett összeállítással kapcsolatban, annak tartalmi vizsgálata alapján tehát nem állapítható meg a magánérdek sérelmén túlmutató, a közösség sérelmét is megvalósító médiaszolgáltatói magatartás.

Az Smtv. 16. § első fordulata vonatkozásában megállapítható, hogy az alkotmányos rend megsértése súlyos, a rend alapjait vagy egészét kétségbe vonó, sértő magatartás lehet, az Alkotmányban szereplő egyedi rendelkezés sérelme (pl. egyetlen emberi jog megsértése, vagy egy vitaműsorban az egykamarás parlament létjogosultságának kritikája) nem elegendő a jogsértés megállapításához.

Az alkotmányos rendet a demokratikus alapértékek tagadása, vagy az alkotmányos alapstruktúra tiszteletben nem tartása sértheti. Ez szükségszerűen súlyos antidemokratikus magatartást feltételezne a médiaszolgáltató részéről, az emberi jogok, a demokratikus társadalmi rend alapvetéseinek (pl. szabad választások, hatalommegosztás) tagadását, és nem korlátozza az egyes alkotmányos intézményekről folytatott közéleti vitát.

A Médiatanács megítélése szerint a vitatott médiatartalommal kapcsolatban ilyen fokú és súlyú sérelem nem merült fel.

A fent kifejtettek alapján a Médiatanács az irányadó bírósági határozatokkal összhangban megállapította, hogy a kérelemben megjelölt jogsérelem nem érte el az Smtv. 16. §-a szerinti emberi jogok, illetve az Smtv. 14. § (1) bekezdésében kifejezetten nevesített emberi méltóság intézményes védelmének mértékét, valamint az alkotmányos rendet sem sértette, így a Médiatanács a kérelmet mint alaptalant elutasította.

II. Az Smtv. 13. §-ának megsértése

A Kérelmező kérelmében az Smtv. 13. §-ában foglalt kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettség Médiaszolgáltató általi teljesítésének az Mttv. 167. §-ában foglalt általános hatósági felügyeleti jogkör keretében történő vizsgálatát kérelmezte.

Az Mttv. 167. § (1) bekezdése alapján a Hatóság kérelemre vagy hivatalból - feladat- és

hatáskörének keretében - jogosult hatósági ellenőrzés vagy hatósági eljárás keretében felügyelni az Mttv.-ben és az Smtv.-ben meghatározott rendelkezések érvényesülését, betartását.

A Médiatanács mindenekelőtt utalt arra, hogy az általános hatósági felügyeleti tevékenység tartalmát, eszközrendszerét az Mttv. 167. § tartalmazza, az általános hatósági felügyeleti hatáskör terjedelmét, tartalmát pedig az Mttv. 182. § b) és c) pontja és a 184. § c) pontja rögzíti. Az Mttv. 167. § (1) bekezdés szerinti általános hatósági felügyeleti és ellenőrzési jogkör alapján a Médiatanács kizárólag a hatáskörébe utalt jogi normák ellenőrzésére jogosult.

A hatósági hatáskörök jogszabályi szintű „rögzítettsége” a Ket., a közigazgatási jogelmélet, a vonatkozó bírósági gyakorlat alapján egyértelmű, vagyis nem bővíthető (a hatáskör hiányában hozott döntés a Ket. szerint semmisségi ok), tehát a hatóság jogszerűen nem jogosult hatáskörén kívül eljárni. A hatósági felügyelet tehát csak a jogszabályban kifejezetten meghatározott hatáskörben végezhető, a hatáskör terjedelmében és eszközeivel.

Mindezek alapján a Médiatanács a megismételt eljárásban megvizsgálta az Smtv. 13. §-ával összefüggő hatósági felügyeleti hatáskör tartalmát, terjedelmét, amely alapján megállapította, hogy a médiaszolgáltatásokkal és a sajtótermékekkel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: módosító tv.) Mttv. általi módosítását követően az Smtv. 13. §-ában foglalt rendelkezés általános hatósági felügyelet keretében történő vizsgálatára a Médiatanács nem rendelkezik hatáskörrel. A Médiatanács kiemeli, hogy az Smtv. 13. §-ában foglaltaknak az Mttv. 182. § c) pontja alapján - általános hatósági felügyelet keretében - történő felügyeletére a módosító tv. hatálybalépése előtt, tehát az Mttv. korábbi szabályozása alapján sem rendelkezett hatáskörrel.

Az Smtv. 13. § utaló szabálya alapján az Mttv. 12. § (1)-(2) bekezdései a médiaszolgáltatások tájékoztatási tevékenységével összefüggő anyagi szabályokat állapítanak meg. E körben hangsúlyozandó, hogy a kiegyensúlyozottság olyan általános kategória, melynek a törvény több részelemét nevesíti. A bírósági joggyakorlat egységes abban, hogy a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettsége jogi szempontból oszthatatlan, egységes szabályrendszert képez, a kiegyensúlyozott tájékoztatás fogalmába a sokoldalúság, a tényszerűség, az időszerűség és a tárgyilagosság követelményei is beleértendők (Legfelsőbb Bíróság BH2007. 253. eseti döntése). A kiegyensúlyozottság Smtv.-ben rögzített részelemei (sokoldalúság, tényszerűség, időszerűség, tárgyilagosság) nem önálló tényállások, ebből következően önállóan hatósági eljárás megindításának alapjai sem lehetnek, hanem a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének részkövetelményei. Az Mttv. további szabályai erre a kötelezettségre már összefoglaló jelleggel, az „Smtv. 13-ában meghatározott kiegyensúlyozottsági kötelezettség” néven utalnak vissza.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének megsértése esetén speciális hatósági eljárás kezdeményezhető, amely eljárásra vonatkozó hatásköri, eljárási szabályokat az Mttv. 181. §-a, illetve az Mttv. 182. § u) pontja és a 184. § (1) bekezdés e) pontja rendezi.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének megsértése tárgyában indítható hatósági felügyeleti tevékenység tárgyát, tartalmát tehát anyagi jogi értelemben az Smtv. 13. §-a, valamint az Mttv. 12. § (1)-(2) bekezdései határozzák meg, az anyagi jogi norma érvényesítésének folyamatát, speciális eljárásjogi kereteit pedig az Mttv. 181. §-a szabályozza teljes komplexitásban.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének megsértése tárgyában általános hatósági felügyeleti eljárás lefolytatására a Médiatanács sem a jelenleg hatályos, sem a módosító tv. általi módosítást megelőzően hatályos Mttv. alapján nem rendelkezik/rendelkezett hatáskörrel, e tárgykörben hatósági eljárás lefolytatására kizárólag az Mttv. 181. § szerinti speciális eljárásrendi és hatásköri szabályai alapján van lehetőség.

Az Mttv. a Médiatanács egyes felügyeleti eljárásai tekintetében ugyanis sajátos eljárásrendet és hatásköri rendszert épít fel. Az Mttv. a különböző eljárástípusok tekintetében az általános és

különös eljárástípusok viszonyát egyértelműen rendezi. A felügyeleti jogkörre vonatkozó szabályozás keretében az Mttv. 167. § képezi az általános szabályozási szintet, amely eljárástípus alapján a Médiatanács kizárólag a hatósági hatáskörbe tartozó azon ügytípusokat, anyagi jogi normákat felügyeli, amelyek felügyeletére, jogérvényesülésére eltérő, speciális szabályozást, eljárási és hatásköri rendszert nem tartalmaz az Mttv.

Az Mttv. a médiapiac és a médiaigazgatás szektorspecifikus sajátosságaihoz, alkotmányos összefüggéseikhez igazodó hatékony jogérvényesítést szolgáló speciális intézményeket, eljárástípusokat is bevezetett. A kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének megsértése esetén követendő eljárásra az Mttv. általános eljárási szabályaihoz képest különös szabályok vonatkoznak (Mttv. 181. §). Az Mttv. szabályozási rendszerében tehát az Mttv. 181. §-a szerinti kiegyensúlyozottsági eljárás a felügyeleti eljárás önálló, speciális - hatásköre, eljárásrendje alapján egyértelműen elhatárolható, sajátos fogalmi és tartalmi elemeket magában foglaló - típusa. Ezen külön szabályozott eljárástípusnál a speciális eljárási, hatásköri szabályokat kell alkalmazni.

Az Smtv. 13. §-a, az Mttv. 12. § (1)-(2) bekezdés szerinti anyagi jogi szabályok és az Mttv. 181. §-a szerinti hatásköri és eljárási rend szorosan, közvetlenül és elválaszthatatlanul összekapcsolódó szabályozási rendszert alkotnak. A tájékoztatás kiegyensúlyozottságára (sokoldalúságára, tényszerűségére, időszerűségére, tárgyilagos voltára) vonatkozó médiaigazgatási szabályok vélelmezett megsértése esetén kizárólag az Mttv. 181. § szerinti eljárás szerint indítható hatósági eljárás, a Médiatanács más hatósági eljárásában, hatáskörében e tárgykörben nem járhat el. Ezen eljárásrendet rögzíti kifejezetten az Mttv. 166. §-a, mely szerint a Hatóság egyes (a 68-70. §-ban és a 167-181. §-ban meghatározott) sajátos, egyedi eljárásaiban az egyes eljárástípusok keretében meghatározott eltérésekkel alkalmazza az Mttv. és ahhoz képest is mögöttesen a Ket. szabályait.

Kiemelendő, hogy a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelmények megszegése esetén a Médiatanács azért sem járhat el az Mttv. 167. §-ában meghatározott jogkörében, illetve a Médiatanács az Mttv. 181. § szerinti speciális felügyeleti eljárás alkalmazásától azért sem is tekinthet el, mert a kiegyensúlyozottsági ügytípus garanciális elemei, tartalma, speciális jogérvényesítési módszere alapján az általános hatósági felügyelethez képest - a sajtószabadság Alaptörvényben rögzített alapjogára tekintettel - szűkebb felügyeleti hatáskört jelent.

Az Mttv. 181. §-a - a sajtószabadság alapjoga biztosításának követelményére és az Smtv. 13. §-ában rögzített arányosság és a demokratikus közvélemény biztosításának követelményére tekintettel - az általános felügyeleti eljáráshoz képest speciális, garanciális eljárás-indítási szabályokat, jogvesztő határidőket állapít meg. Kiemelendő, hogy a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének érvényesülését vizsgáló hatósági eljárás az általános hatósági felügyeleti eljáráshoz képest speciális abban a tekintetben is, hogy a jogsértés megállapítása esetén kizárólag a törvényben meghatározott speciális jogkövetkezmények alkalmazhatóak. Vagyis jogsértés megállapítása esetén - a kérelmező által alkalmazni kért - bírság nem szabható ki. A hatóság jogsértés megállapítása esetén kizárólag arra kötelezheti a médiaszolgáltatót, hogy az eljárásban született döntést, illetve a döntésben meghatározott közleményt közzétegye, vagy a kérelmezőnek adjon lehetőséget álláspontjának megjelenítésére.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményére vonatkozó médiaigazgatási szabályok általános hatósági felügyelet körében történő ellenőrzése az Mttv. 181. § szerinti eljárást kiüresítené, az ott előírt határidők és speciális eljárásrend értelmét, funkcióját vesztené.

A hatályos feladat- és hatásköri szabályok szerint tehát a Médiatanács nem rendelkezik hatáskörrel az Smtv. 13. §-ában foglaltaknak az Mttv. 182. § c) pontja alapján történő felügyeletére. Arra kizárólag az Mttv. 182. § u) pontja, mint hatásköri szabály ad a Médiatanács részére felhatalmazást, mégpedig az Mttv. 181. § szerinti kiegyensúlyozottsági eljárás keretében.